

Pre-exilische profeten

(20) Nahum

Oorspronkelijk geplande datum:
Driebergen, 9 juni 2020

Willem J. Ouweneel

Nahum 1–3

Ondergang van Ninevé (Assur) – heil voor Israël én voor de volkenwereld

Onderverdeeld:

I. Na 1:1 – 2:6 (1e les)

II. Na 2:7 – 3:19 (2e les)

Na 1:1

Niets over Nahum (= ‘troost’) bekend; tijd v.h. Assyrische rijk (Na volgt op Jn, dat de [tijdelijke] bekering van Ninevé beschrijft) > val van Ninevé ca. 608 v.C. (in Na blijkbaar niet achteraf beschreven, maar vooruitgezien)

Geschreven kort na de hervorming van Josia? (geen enkel verwijt aan het adres van Juda!)

‘Elkosiet’ ook onduidelijk; bij Ninevé? Plaats waar Nahum begraven is? Of in Galilea (vgl. Kafar-Nahum)?

Na 1:2,3a

Vs2 God is een ‘wreker’ (3x *noqém*, Rasji: vanwege Assurs drie grote aanvallen) jegens zijn vijanden (vgl. Ex 20:5; 24:14; Dt 32:21; Zf 3:8): geen boosdoener kan aan Hem ontkomen

Vs3a maar ook lankmoedig (jegens de boetvaardigen) (vgl. Ex 34:6; Nm 14:18) én sterk (in oordeel én verlossing) (de rabbi’s spraken van 13 morele eigenschappen van God: barmhartigheid, genade, lankmoedigheid, goedertierenheid, trouw enz.)

Na 1:3b,4

Vs3b Gods kracht weet elke boosdoener te vinden; maakt gebruik van wervelwind & storm & zandwolk (beelden van de snelheid & kracht in Gods oordeel; vgl. Sinai: Ex 19:16-18; 20:18)

Vs4 andere parallel: drooglegging van Schelfzee & Jordaan (Jz 4:23); God kan zich herhalen: wat Hij met Basan, Karmel & Libanon kan doen, kan Hij ook met Ninevé doen; Hij is sterker dan alle krachten van de natuur (én de mensen)

Na 1:5v.

Vs5 vervolg: Gods kracht jegens bergen, heuvels (door Rasji figuurlijk opgevat), akkerbodems, ja, de hele wereld met haar bewoners

Heuvels ‘smelten weg’ door de sterke waterstromen

Vs6 als de natuur zo reageert (vgl. ook 1Kn 19:11 bij Elia!), welk mens kan dan menen voor Gods toorn te kunnen standhouden? (vgl. ook Mt 27:51 bij de dood van Jesjoea!)

Na 1:7

Vs7 heerlijk rustpunt: God is goed voor de *tsaddiqim*: Hij spaart hen niet alleen in het oordeel ('dag van de benauwdheid', *jôm tsara*; vgl. Hk 3:16; ook bijv. Jr 30:7), maar biedt hun een veilige schuilplaats

Hij 'kent' hen = Hij zorgt voor hen (Ex 2:25! Ps 37:18! Vgl. Gn 4:1) & zij stellen hun vertrouwen op *Hem* (vgl. Ps 37:39v.); hier: Israël, bedreigd door de Assyriërs (vgl. Jr 16:19)

Na 1:8v.

Vs8 Gods oordeel over ‘haar’ (= Ninevé) zal zijn als een stortvloed & als dikke duisternis, tot complete vernietiging aan toe (zo inderdaad tot op heden!)

Vs9 Wat voor tegenactie zouden de Assyriërs tegen de raad van de Here kunnen ondernemen!? (alg. principe)

Het is als mieren die hun vuist opsteken tegen de miereneter... (vgl. Js 50:15); een tweede wraakactie van Gods kant zal niet nodig zijn

Na 1:10v.

Vs10 fraaie alliteratie: *ki ad sirim seboechim oechesobam seboeim* (ook in de opwinding blijft het literatuur!)

Ninevieten zullen verteerd worden als droge stoppels;
zelfs hun beschonkenheid zal hen niet helpen (cynisme)

Vs11 uit ‘jou’ (= Ninevé) kwam Sanherib, die kwaad be-
raamde tegen de Here (vgl. vs9), een
‘waardeloze’ (*belial!* 1Kn 21:10,13; vgl. 2Ko 6:15 =
Satan!) raadge-ver (NT: = dienaar van Satan)

Na 1:12,13a

Vs12a het maakt niet uit hoe sterk zij zijn, de Here is sterker dan zij (vgl. Js 37:36-38!) (vgl. ook *alle* koningen der aarde, Op 16:16; 19:19)

Vs12b gericht tot Israël en/of zijn koning: ‘*Ik* (God) heb jullie (d.m.v. Assur) vernederd (als straf; vgl. Manasse, 2Kr 33:1-20), maar dat zal niet weer gebeuren’ >>

Vs13a Assurs ‘juk’ (dat op jullie schouders drukte) zal definitief verbroken worden

Na 1:13b,14

Vs13b de uiteindelijke vernietiging van Assur (eigenlijk pas in de eindtijd vervuld! Js 10:24-27; 30:31-33; vgl. Gog in Ez 38v.! > Messiaanse rijk: Js 11+32; Ez 40-48)

Vs14 ‘jou’ = Assur en speciaal zijn koning; niet alleen hij gaat ten onder, maar ook zijn ‘goden’ (machten der duisternis); Assur naar het ‘graf’ én (mét zijn ‘goden’) naar de Tofeth (Js 30:33 >> *gehenna*), want als verachtelijk door God afgewezen

Na 1:15

Vs15a (= 2:1 in sommige vertalingen) vgl. Js 52:7 (daar i.v.m. Babel): de vreugdebode verkondigt de val van Ninevé > uiteindelijk: Messiaanse rijk, waarin al Israëls pelgrimsfeesten (*chag*) hun hoogste vervulling zullen vinden & Israël de geloften zal vervullen die het tijdens de onderdrukking gedaan heeft

Vs15b ‘de booswicht’: Assur en vooral zijn koning (vgl. Js 28:15,18v. de ‘doortrekkende gesel’): zijn macht eens en voor altijd gebroken

Na 2:1v.

2:1 *Hoe* gaat God Assyrië verslaan? D.m.v. mensen: de ‘verstrooier’ = Meden (belegerden Ninevé al in 625 v.C.) & later de Chaldeeën > Gods sarcasme: ‘kijk uit, maak de lendenen vast, versterk jezelf!’

Vs2 met de ondergang van Assur wordt de trots van ‘Jakob’ (= 2 stammen) & ‘Israël’ (= 10 stammen) weer hersteld, nadat ‘plunderaars’ hen hadden geplunderd & de ‘ranken’ (Israël = een wijnstok) hadden leeggeplukt

Na 2:3v.

Vs3 ‘*Gods* helden!’ instrument in zijn hand, zoals Assur zelf trouwens voorheen was (Js 10:5,15 ‘roede’)

Rood & scharlaken favoriete legerkleuren (vandaag legergroen!): bloederig oorlogswerk

Vurig staal, zwaaiende speren: het leger staat klaar...

Vs4 ... naar Ninevé toe, of zelfs al voor de poorten, of zelfs al op de straten & pleinen van de stad zelf: aanblik als fakkels & bliksemschichten

Na 2:5v.

Vs5 ‘hij’ = de koning van Assur overlegt in paniek met zijn leiders (wegens de onverhoedse aanval), ze haasten zich naar hun verdedigingsposten

De vijand heeft het ‘stormdak’ al opgesteld (een overkapping waaronder de stormram wordt gehanteerd)

Vs6 de Tigris & kleinere rivieren naar de stadsgracht omgeleid, zodat de vijand de stad gemakkelijker kan benaderen > het paleis stort al ineens

Einde 1e les

Na 2:7v.

Vs7 wat is *Hoetsav*? Naam van de koningin? Eretitel?

Codenaam voor Ninevé (vgl. Rahab = Egypte [Ps 87:4],

Sesach = Babel [Jr 25:26; 51:41]? Naam van een godin?

Of vertalen: ‘Dit staat vast’? ‘Het is beslist’?

Ze wordt ‘ontbloot’ (Js 47:3) & weggevoerd

Haar kamermeisjes weeklagen & slaan zich op de borst

Vs8 de bewoners van Ninevé lopen weg als water uit een grote vijver & zijn niet tegen te houden, ondanks bevel

Na 2:9v.

Vs9 oproep aan de veroveraars om de stad van haar goud & zilver te beroven

Vs10 weer alliteratie: *boeqah oemeboeqah oemeboellaqah*

d.i. ‘een & al woestenij’: harten van angst gesmolten, knikkende knieën, stuiptrekkingen in de lendenen, alle kleur is uit de gezichten weggetrokken

Zo’n beschrijving vol ‘leedvermaak’ alleen te begrijpen als je denkt aan de volstreckte boosheid van Assur & de volstreckte heiligheid van God

Na 2:11v.

Vs11 Ninevé vergeleken met een leeuwenfamilie: woest verscheurend, niets ontziend, voor niemand bang – nu totaal uitgeroeid

4 leden van het gezin: ‘leeuw’, ‘jonge leeuw’ (apart woord in Hebr.), ‘leeuwin’, ‘leeuwenwelp’

Vs12 de leeuw beroofde & wurgde andere volken ten behoeve van de eigen leeuwinnen & welpen (bracht hun de gedode dieren om die te verslinden)

Na 2:13

Vs13 ‘Zie, Ik zál je’ (vgl. 3:5)

Niet primair de vijandige volken, maar *God zelf* is tegen ‘haar’ (de stad):

- de strijdwagens worden verwoest
- de ‘jonge leeuwen’ (strijders) worden verteerd
- hun prooi wordt hun afgenomen
- de stem van de brallende gezanten (Rabsaké! 2Kn 18v.) thans verstomd

Na 3:1-3

3:1 Ninevé: een stad vol bloedig geweld tegen vele volken, bedrieglijk, verscheurend, roofzuchtig

Vs2v. zeer plastische beschrijving: Hoor, de zweep; hoor, het wielengeratel, de jagende paarden, de opspringende wagens, de steigerende ruiters, de flitsende zwaarden, de bliksemende speren, de talrijke lijken & karkassen – en dat allemaal gericht tegen de ‘onoverwinnelijke legers van Assur’

Geen enkel bloedig rijk heeft ooit stand kunnen houden!

Na 3:4

Vs4 Ninevé was zo geslepen als een *hoer* & als een *heks* (tovenares), die door haar seksuele verleidingen én haar toverkunsten mannen weet te verlokken; zo deed Ninevé met zwakkere volken

Hoererij/toverij: vgl. Izébel (2Kn 9:22, maar ook Op 2:20)

Babel in Js 47

De ‘grote hoer’ van Op 17:2; 18:3,23 (vgl. 9:21; 21:8; 22:15; Ko 3:5)

Na 3:5-7

Vs5 vgl. 2:13; ontbloten: zo werden overspeelsters aan de kaak gesteld (Ez 16:37-42 Israël; Is 47 Babel); de door haar misleide volken zullen haar ‘schaamte’ zien (vgl. de ‘grote hoer’ in Op 17)

Vs6 met vuil beladen, te schande gemaakt, aan de kaak gesteld (voor de ogen van de hele wereld)

Vs7 wegvluchten uit ontzetting (vgl. Ps 31:12)

Ninevé verwoest 612 v.C., zonder dat een mens of volk haar beklagde

Na 3:8

Vs8 was Ninevé soms sterker dan de beroemde Egyptische stad No-Amon (Grieks: Thebe; thans behorend tot het Luxor-complex)?

Vgl. naam Ninevé < godin Ninuwa = godin Ishtar; No-Amon < god Amon (vgl. Woensel & Woensdrecht)

Thebe door Assur ingenomen 663 v.C., ondanks schijnbare onneembaarheid van de stad, mede dankzij de Nijldelta ('zee' is in de Bijbel soms een naam voor grote rivieren, hier de Nijl)

Na 3:9v.

Vs9 Ethiopië (*Koesj*) & Egypte (*Mitsrajjim*) toen min of meer één land; sterk! toch niet genoeg

Ook Poet (Somalië?) & Loebim (Lehabim) (Lybië) waren Thebe's bondgenoten ('u' = Thebe) ; hielp niets

Vs10 zo goed als het machtige Thebe ten onder ging, zo zal het met Ninevé gaan: ballingschap, baby's op straat verbrijzeld, over de aanzienlijken het lot geworpen (wie van hen mochten blijven leven?), de machthebbers gevangen genomen

Na 3:11-13

Vs11 nu is ‘u’ weer Ninevé: ook jij zult de beker van Gods toorn moeten drinken; je zult een schuilplaats proberen te vinden tegen je vijanden (door een bondgenootschap?)...

Vs12 ... maar al je vestingen zullen als rijpe vruchten de aanvallers in de schoot vallen

Vs13 mannen als ‘vrouwen’ (zwak, weerloos), de poorten geen belemmering voor de aanvallers, de grendels worden verbroken

Na 3:14

Vs14 sarcasme (vgl. Elia op de Karmel; is sarcasme ‘geestelijk’ of ‘vleselijk?’):

- (a) ‘Put voldoende water [uit de waterleiding die Sanherib vanuit de bergen had aangelegd] ter voorbereiding op het beleg’
- (b) ‘Neem klei, bak tichelstenen om de burcht te versterken & nieuwe versterkingen te bouwen!’ (archeologie: de bolwerken van Ninevé bestonden uit baksteen & leem)

Na 3:15v.

Vs15a Ninevé zal verteerd worden door het vuur, het zwaard & de sprinkhanen (die alles kaal afvreten) (Joël 1:4): er blijven slechts kale ruïnes over

Vs15b weer sarcasme: Laten je inwoners zo talrijk worden als sprinkhanen & het aanzien van de stad vergroten – want het zal straks allemaal teloor gaan

Vs16 zo ook de kooplieden: Ninevé heeft er velen van, maar ze zullen allemaal omkomen; zoals sprinkhanen de vleugels uitslaan & wegvliegen, zo ‘verdampt’

Ninevé

Na 3:17

Vs17 evenzo zullen Ninevé's voornaamste burgers uit de stad verdwijnen

Weer vergelijking met sprinkhanen, die, als het koud is, rustig blijven zitten. Maar als de zon ze verwarmt, vliegen zij weg naar onbekende verten

Toepassing: zo zullen de voornaamsten van de stad door het vuur van het beleg 'opvliegen' & verdwijnen (omkomen of gevangengenomen worden)

Na 3:18

Vs18 de eerste keer dat het woord ‘Assur’ genoemd wordt! Tot de koning: ‘Je regeerders slapen nu hun doodsslaap, je onderdanen zijn jammerlijk verstrooid’

Verband met Gog (zie Ez 38:17!)!? Vgl. Ez 39:4 de lijken verspreid over de bergen van het Beloofde Land

Daarmee ook verband met de eindtijd! *De val van Assur is uiteindelijk verbonden met de (weder)komst van de Messias & de val van de eindtijdelijke wereldmacht.*

Na 3:19

Vs19 voor de vreselijke wond van (de koning van) Assur
c.q. Ninevé is er geen herstel, of zelfs verzachting

Alle volken zullen zich verheugen over haar val (zoals
later over die van Babel, Perzen, Grieken... zo uiteindelijk
het Beest, ja *alle wereldmachten en dictators*)

Slotvraag retorisch: ‘Over wie (welk volk, welk mens) is
jouw boosheid niet voortdurend heengegaan?’ Daarom
universele vreugde

Einde 2^e les